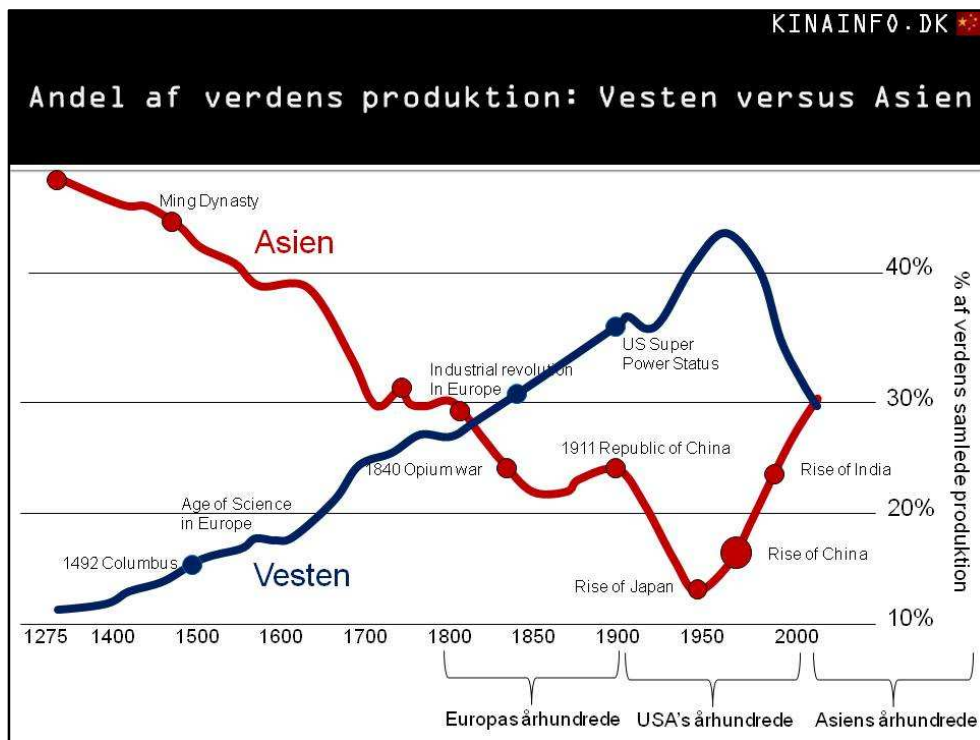

Har Kina ophævet den økonomiske og politiske tyngdelov?

Af cand.scient.pol Mads Holm Iversen, www.kinainfo.dk

Kina bragede igennem 2009 med 8,3 pct. vækst til trods for, at det globalt set var et katastrofalt økonomisk kriseår. Det virker derfor nærmest som om, at det kinesiske vækstlokomotiv har sat gængse økonomiske tyngdelove ud af kraft.

På den politiske scene brød Kina i 2009 en anden "tyngdelov". Frem til klimatopmødet i København var vestlige leder gennem årtiers politiske dominans blevet vant til, at USA og Europa i vidt omfang kunne diktere og presse globale politiske aftaler igennem, hvis blot de to kunne opnå enighed.

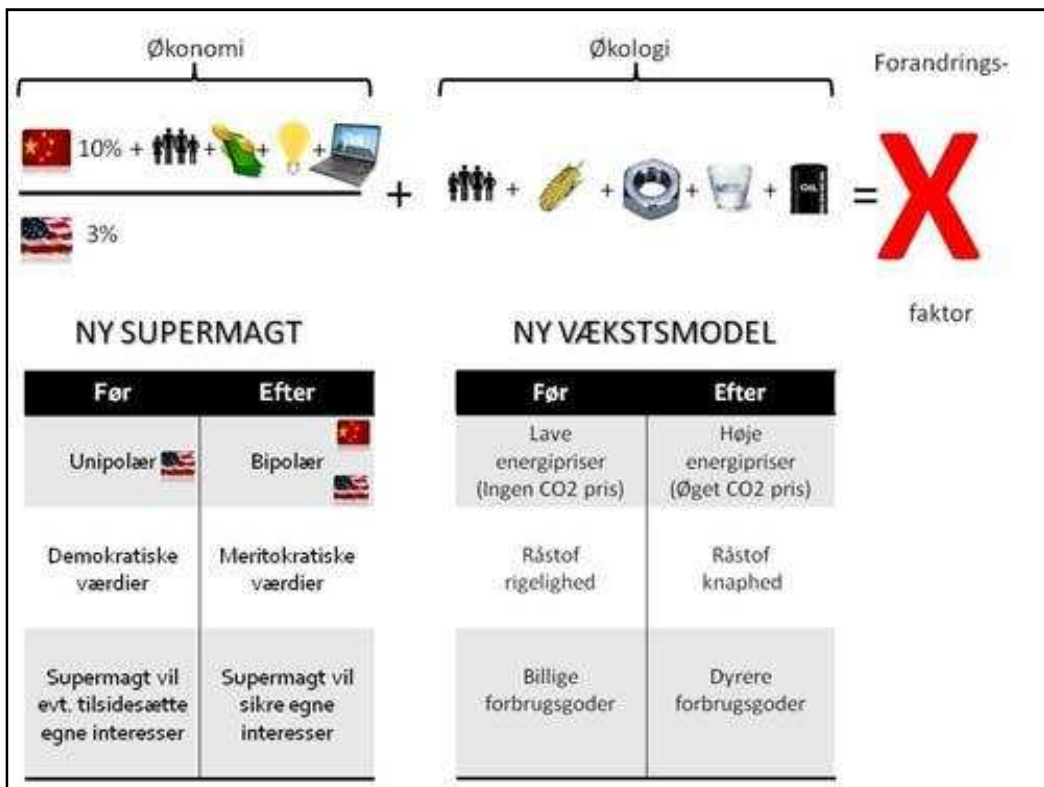
Den epoke sluttede endegyldigt med klimatopmødet i København. På alle væsentlige parametre fik Kina sin vilje. End ikke USA's ultimative krav om afgang til at kontrollere kinesernes opgørelser af CO2 udslip kom igennem. Kineserne stod klippefast på at sikre egne interesser. Og de brugte dygtigt de voksende politiske muskler, som årtiers rekordvækst har ført med sig.

Både politisk og økonomisk har Kina effektivt demonstreret, at det 2100 århundrede bliver Asiens - med Kina som den dominerende leder. I det lange historiske perspektiv er det ikke så overraskende, at Kina er på vej mod førstepladsen i verdenshierarkiet. Som figuren ovenfor viser, har Kina og Asien tidligere stået for langt hovedparten af den samlede produktion og værditilvækst i verden. I det perspektiv har vestens overherredømme været af midlertidig karakter – med Europa som dominerende politisk og økonomisk magt i det 1900 århundrede og med USA som dominerende i det 2000 århundrede. Nu er turen kommet til Kina...

Den økonomiske tyngdelov vil ramme først Kina – og derefter resten af verden...

Selvom Kinas økonomiske fremdrift kan synes ustopelig, vil den økonomiske tyngdelov alligevel ramme landet på det mellemlange sigt. For Kina vil i takt med, at flere hundrede millioner mennesker løftes ud af fattigdom og ind i et moderne forbrugerrace, blive sat under et ekstremt ressourcemæssigt pres. Tænk lige over, hvad det vil betyde for stålpriserne, når 1 milliard købedygtige forbrugere i Kina og Indien, skal have en bil at køre i... Tænk over, hvad det vil betyde for benzinpriserne, når tanken på bilerne skal fyldes op. Tænk over, hvad det vil betyde for luftforurening og CO2 udslip, når motorene kører.

Hvis man tager et kig på ressource- og råvarestatistikkerne, så får vi et forvarsel om, hvad der kommer til at ske. Frem til finanskrisen boomede priserne på fødevarer, råvarer, mineraler, olie, cement, asfalt og stål.

(Nye slides i det nye opdaterede multi-medie foredrag "Fra Mao til Money")

Vi har i den vestlige verden igennem de seneste årtier været begunstiget af høj vækst, lave forbrugerpriser og rigelighed at råstoffer og ressourcer. Den tid er ved at rinde ud.

Kina vil være det land i verden, der først og mest dramatisk vil mærke, hvorledes knaphed på ressourcer vil sætte grænser for vækst. Hvis landet fortsætter med at anvende ressourcer så ineffektivt og forurenende som de gør på nuværende tidspunkt, vil de på et tidspunkt ramme ind i en ressource- og råstofmæssig "kinesisk mur" – der vil ikke være mere at tage af...

Råvarepriserne eksploderer... Verdens befolkning vokser vildt...

Men selvfølgelig er den økonomiske virkelighed ikke sådan skruet sammen, at først kineserne og senere vi i Europa vil stoppe produktionen, fordi råvarerne slipper op. For den basale relation mellem udbud og efterspørgsel vil længe inden, at ressourcerne definitivt slipper op, drive priserne så kraftigt i vejret, at efterspørgslen reduceres, og at incitamenterne til at finde nye og mere bæredygtige produktionsmetoder tilsvarende øges.

En ting er sikkert. Tiden hvor vi efter amerikansk forbillede kunne ødsle med ressourcerne, og nyde godt af ekstremt lave priser på forbrugsgoder, vil rinde ud.

I Europa og USA kan vi formentlig bedre leve med, at den økonomiske vækst vil aftage i styrke, med mindre vi revolutionerer produktionsmetoder og ressourceanvendelse. For vi har et højt niveau af velfærd, og en stabil eller faldende befolkning at forsørge. Men sådan er det ikke i Kina. Her vil befolkningen vokse til 1,5 mia. mennesker frem mod år 2030. Og i samme periode vil 1 mia. kinesere arbejde benhårdt for at opnå materiel velstand, købekraft og forbrugsgoder, som kun de mest privilegerede kinesere har opnået indtil nu.

Derfor kan det politiske og økonomiske system i Kina ikke overleve uden høj vækst.

Uden en fortsat kraftig økonomisk vækst vil Kina kollapse under byrderne fra befolkningen. Udfordringen for Kina vil derfor på det mellemlange sigt være, at sikre fortsat høj vækst i produktionen – men med væsentligt mindre forbrug af energi og råvarer.

Kilder og inspiration: Ambassadør [Jørgen Ørstrøm Møller](#), World Bank, FN, IMF